

kenniscentrum
gender en etniciteit

Kruispuntdenken en kinderboeken

Wat vinden we 'normaal' en wat zegt dat over ons?

Fatma Arikoglu

12 december 2017

Intro

- **Prenten- of kinderboeken** die meisjes (vrouwen) en/of jongens (mannen) op een *stereotiepe* manier voorstellen
 - Welke stereotypen v/m/x komen *vaak* voor in kinderboeken?

Oefening

Wat als...

Ik niet geboren was als M, maar als V?

Ik niet geboren was als V, maar als M ?

Wat als...

Ander werk

andere kledij

zorgender

zelfzekerder

Ander speelgoed

hoger loon

maandstonden

meer vrijheid

studiekeuze

andere school

Baardgroei

vallen op M/V

sneller huilen

Andere hobby's

make-up & kapsel

deeltijds werken

zwanger worden

veiliger op straat

(...)

minder bezig met uiterlijk

Penis/vagina

beter in wiskunde

Geslacht of sekse

Biologische verschillen
tussen mannen en
vrouwen

Lengte spierkracht
geslachtsdelen

Gender

Culturele en sociale
verschillen op basis van
geslacht

Kledij jobkeuze
gedrag.....

Gender

Gender

Lego nu

Lego vroeger

What it is is beautiful.

Have you ever seen anything like it? Not just what she's made, but how proud it's made her. It's a look you'll see whenever children build something all by themselves. No matter what they've created.

Younger children build for fun. LEGO® Universal Building Sets for children ages 3 to 7 have colorful bricks, wheels, and friendly LEGO people for lots and lots of fun.

Older children build for realism. LEGO Universal Building Sets for children 7-12 have more detailed pieces, like gears, rotors, and treaded tires for more realistic building. One set even has a motor.

LEGO Universal Building Sets will help your children discover something very, very special: themselves.

LEGO® is a registered trademark of LEGO® A/S. © 1991 LEGO Group.

Universal Building Sets
744
LEGO
7-12 years old
3-7 years old
LEGO

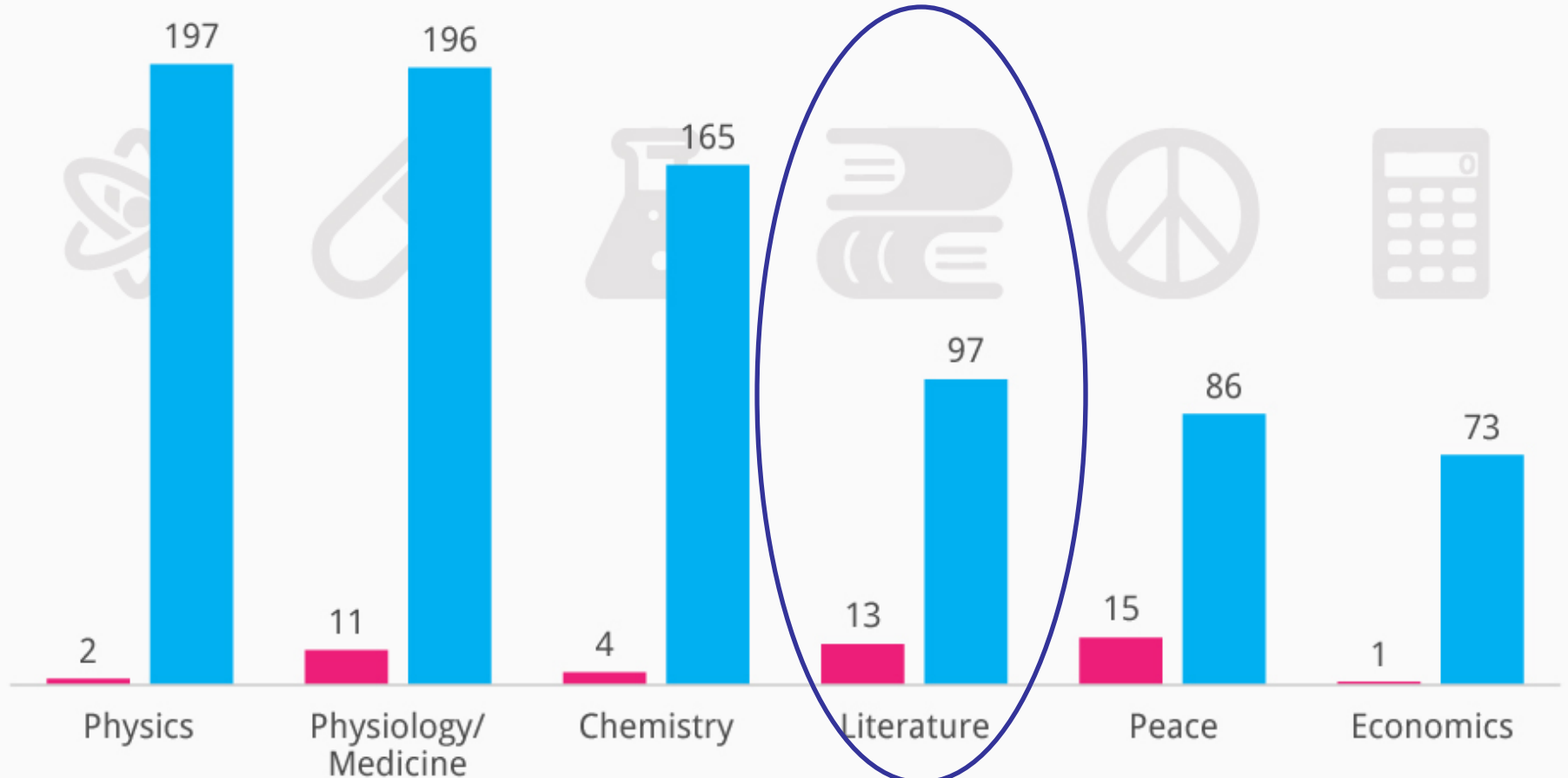
Gender

The Nobel Prize Gender Gap

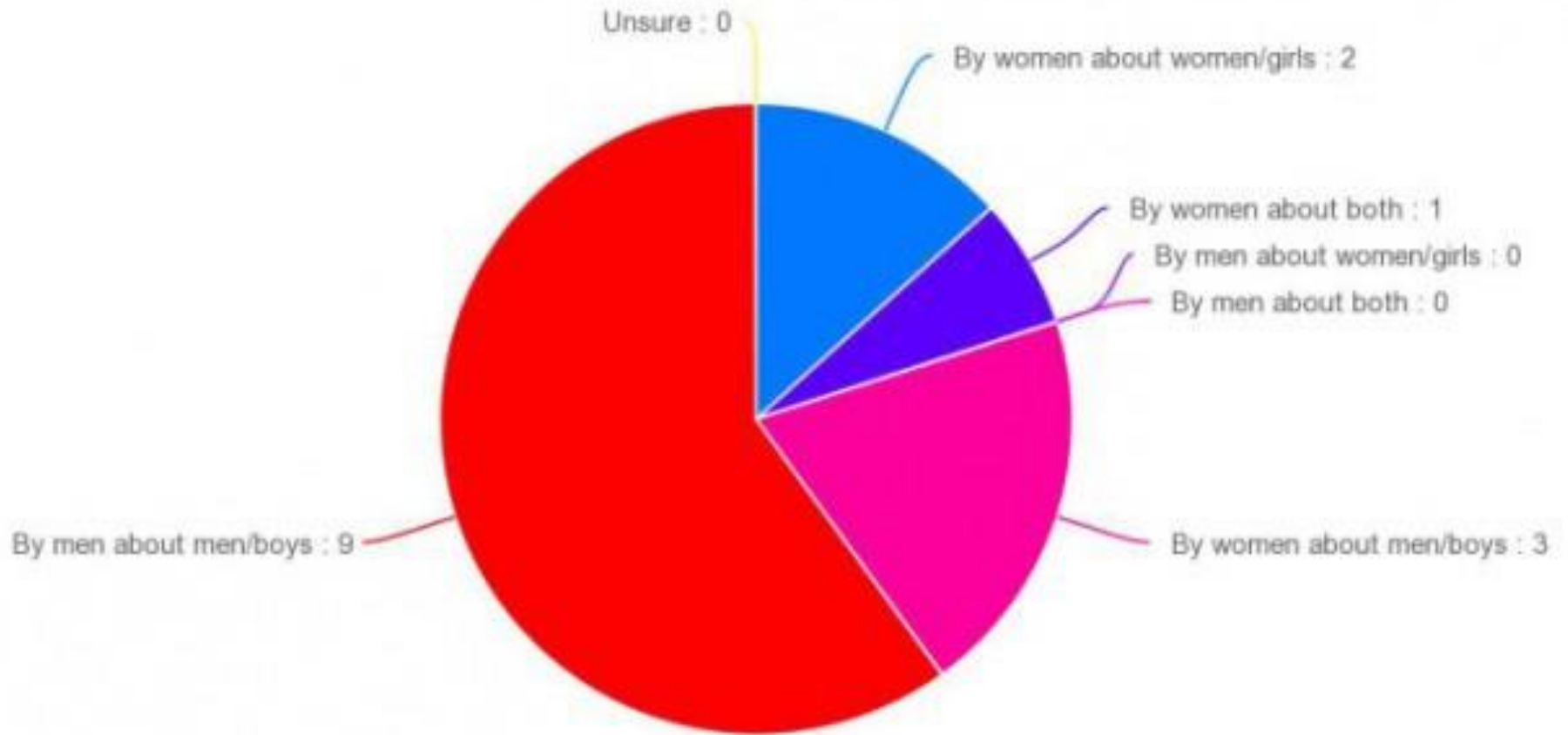
Nobel Prize winners since 1901 by category and gender (as of Oct. 8, 2014)

Female Male

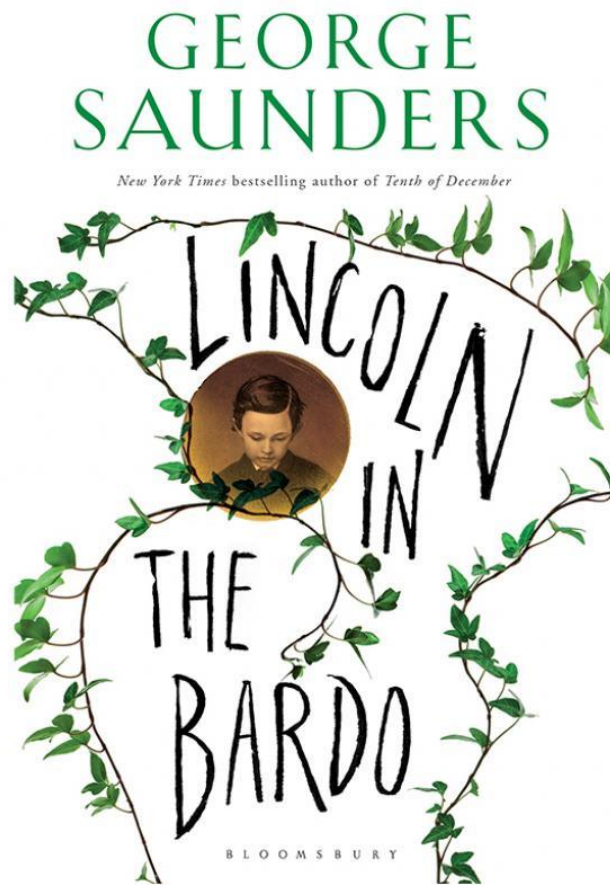

Source: Nobel Foundation

Man Booker 2000 - 2014

- By women about women/girls
- By men about women/girls
- By men about men/boys
- By women about both
- By men about both
- Unsure
- By women about men/boys

Winner

The
Man
Booker
Prize
2017

#FinestFiction

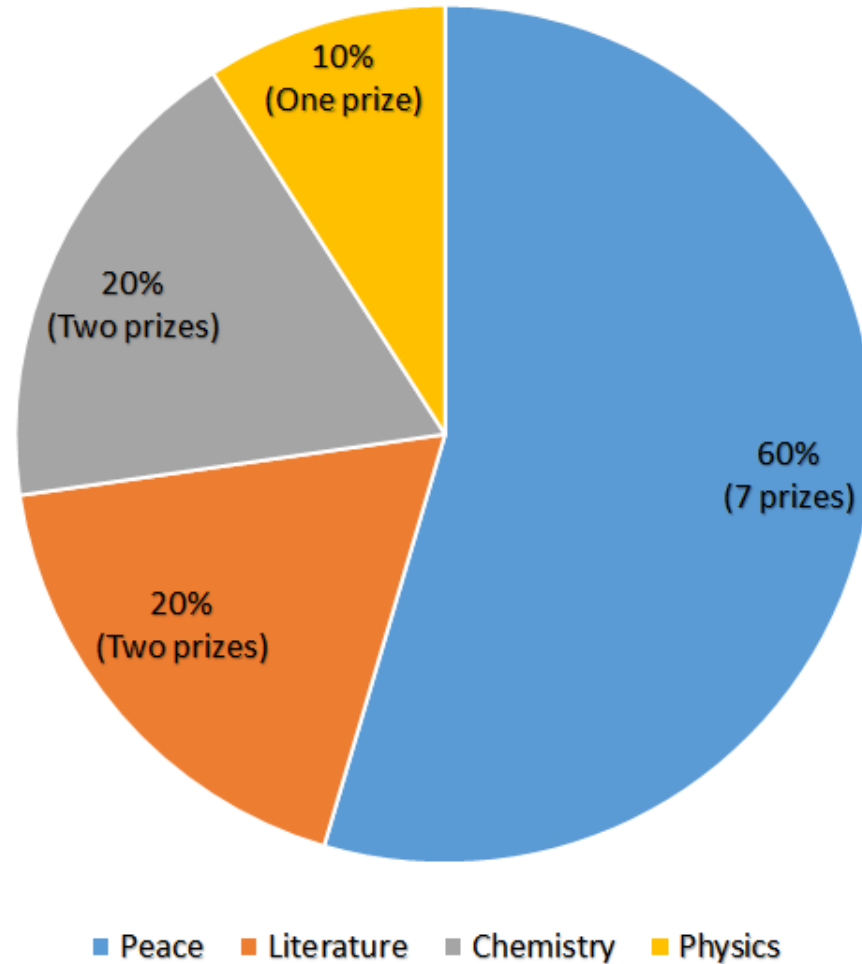
#ManBooker2017

Gender en....

- Stereotiepen op **andere vlakken** dan geslacht of gender?
 - Voorbeelden

Distribution Muslims in Nobel Prizes between 1901-2015

As of 2015, twelve Nobel Prize winners have been Muslims, or about 1.4% of total number of Nobel prizes awarded

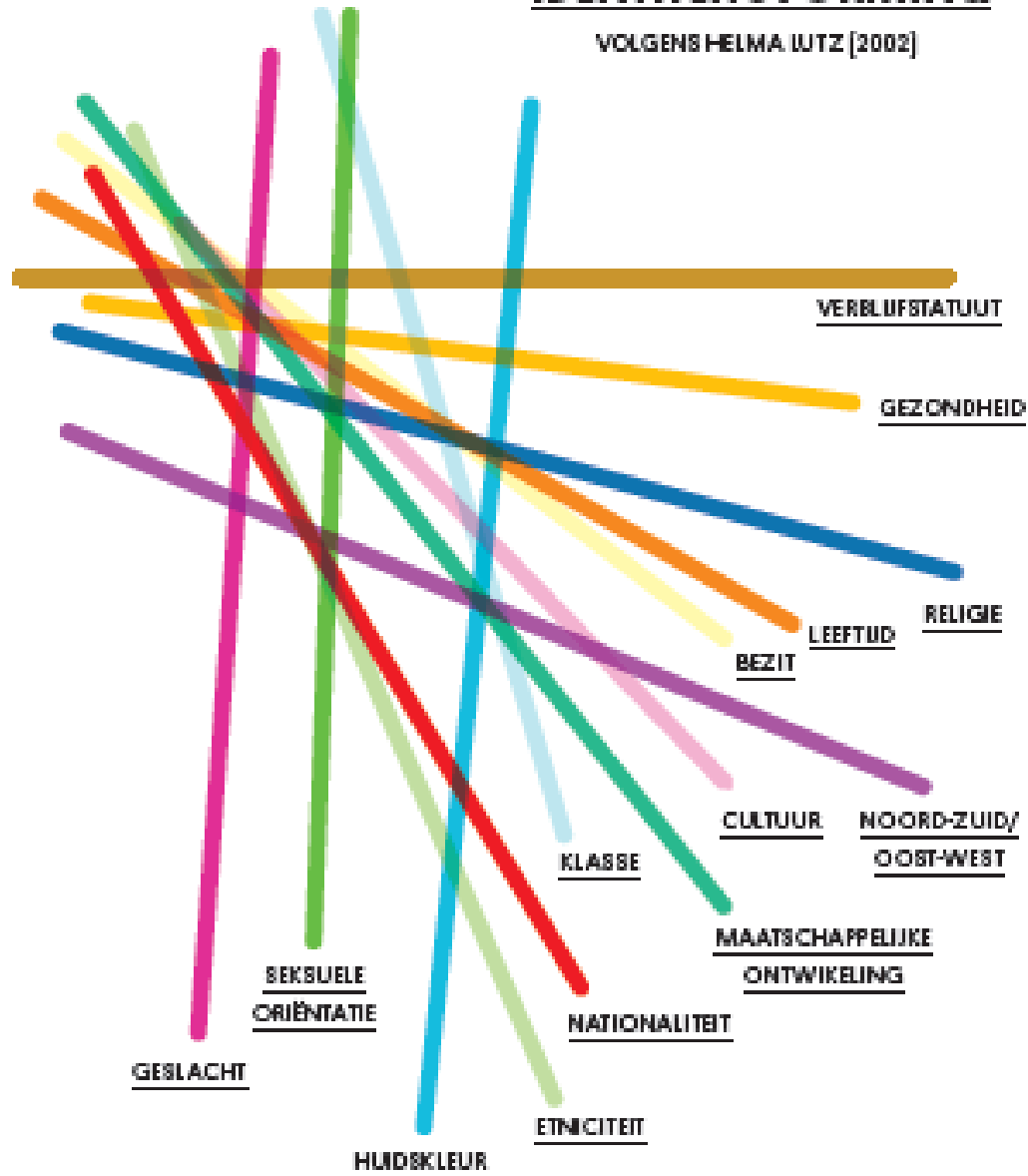

Kruispuntdenken: wat?

- Intersectioneel denken of intersectionaliteit
- Manier van denken/reflecteren over verschil
- In vraag stellen van dominante ideeën, normen
- Machtverschillen in de maatschappij: focus op **ongelijkheid** en **privileges**
- Verwevenheid van onderdrukking: racisme, seksisme, klassisme, 'ablism'... hangen samen en versterken elkaar
- ≠ diversiteitsdenken

14 ASSEN VAN IDENTITEITSVORMING

VOLGENS HELMA LUTZ (2002)

ella

kenniscentrum
gender en etniciteit

Centrale privileges in onze maatschappij bevinden zich op het vlak van: gender (**mannelijkheid**), etniciteit (**witheid**), seksuele oriëntatie (**heteronormativiteit**), religie/levensbeschouwing (**secularisme**), klasse (**hoge middenklasse**)...

Kruispuntdenken

- Hoe maken onze posities op de sociale assen ons meer of minder *kwetsbaar* voor vormen van **discriminatie of uitsluiting** ?

→ **Vertaling naar kinderboeken:**

Hoe plaatsen de posities (+ of -) op de sociale assen de personages

- meer of minder *in een stereotiepe rol*?
- meer of minder *zichtbaar*?

→ Hoe kan jij als auteur of illustrator daar rekening mee houden?

Privileges? What's in a name?

- (Kinder)boeken en schoolcontext
- Stellingen

“Als ik in de plaatselijke bibliotheek binnenstap zijn de meeste (kinder)boeken in mijn thuistaal of de taal die wij thuis het meest spreken.”

“In de meeste kinderboeken bij ons thuis hebben de personages dezelfde etnische afkomst als mijzelf of mijn kinderen.”

“Ik kan meedenken over een inclusieve samenleving en over superdiversiteit zonder bekeken te worden als een slachtoffer of als ‘iemand die zijn/haar identiteit zoekt...’”

“Mijn familiesituatie komt zeker aan bod in de boeken die we op school lezen, ik heb 1 mama en 1 papa en niet 2 papa’s.”

“Op school kwamen de culturele en religieuze feestdagen die we thuis vierden (en de verhalen hierover) rijkelijk aan bod.”

*“Ik kan zeer gemakkelijk wenskaarten,
poppen, posters kopen met afbeeldingen
van mensen die dezelfde huidskleur hebben
als mezelf.”*

Oefening

- Over welke privileges beschikken jullie elk individueel en in welke context?

<https://www.youtube.com/watch?v=hD5f8GuNuGQ>

Privilegewalk 4'

Waar kan je op letten?

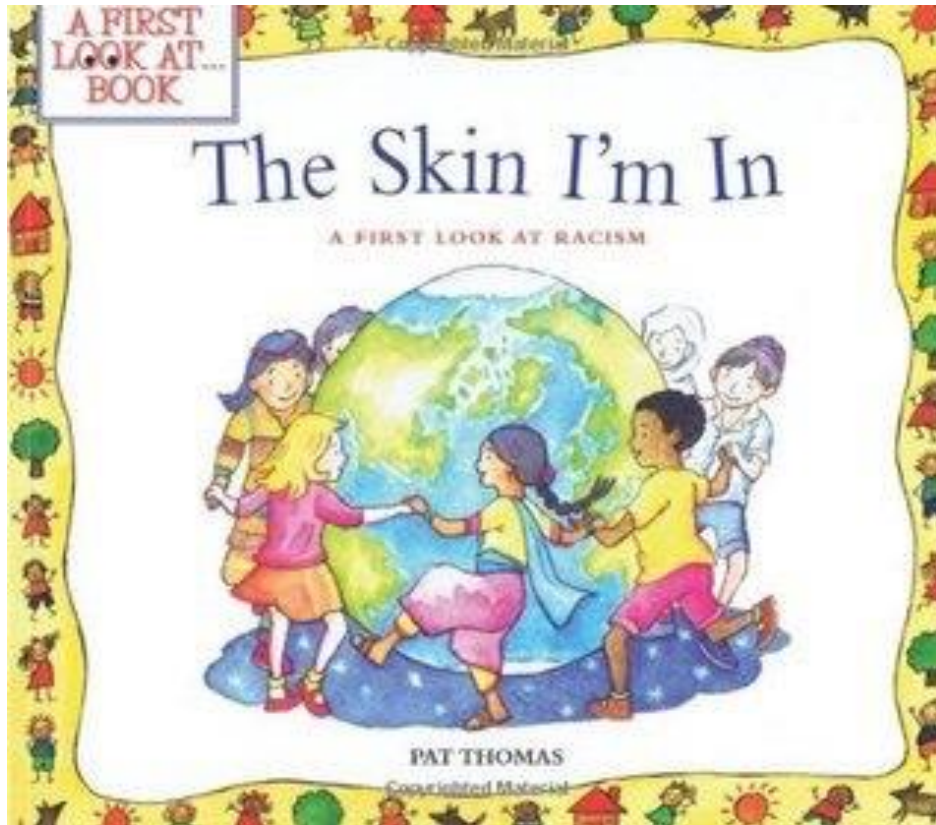
- Samenhang, verbinding verschillende assen!
- Stereotypen: gender, etniciteit, huidskleur, leeftijd, uiterlijk, sociaal-economische klasse.... + invloed op elkaar
 - Zorgzame moeders, maar ook zorgzame vaders + huidskleur
 - ‘De slechterik’: man + donkere huidskleur + arm + handicap
- De personages
 - Sekse? Hoeveel mannen/vrouwen komen er voor? Waar bevinden ze zich (binnen, buiten, werkdomein, huiselijk domein,...)? Wat doen ze? Wie heeft welke rol? Wat is hun relatie met de andere personages? Persoonlijkheid en gedrag?

Waar kan je op letten?

- Handelingen en activiteiten: gender e.a.
- Familiesamenstelling: mama+papa, 2 mama's, 2 papa's
- Relaties & seksualiteit: LGBTQI versus heteronormativiteit
- Beroepen
- Namen personages
- Plaats, land, continent + wie & wat?
- Kledij en accessoires
- Taal/talen & voornamen
- ...

Waar kan je op letten?

- Is er een overheersende etniciteit (in een stereotiepe rol) in het boek of weerspiegelt dit boek etnische diversiteit?
- Zijn de rollen van v/m/x gelijkwaardig of is er een machtsrelatie? En hoe is die?
- ‘Details’: kleuren etc
- Belangrijk: de auteurs en illustratoren: wie? v/m/x, etniciteit, leeftijd,
- Variatie
- Kan ook: expliciet benoemen (voorbeeld over racisme, slide)
- ...

Racial discrimination is cruel, especially so to younger children. Easy to understand, explores emotional issues and questions kids have. Preschool through early school age. Simple direct language with illustrations on every page. 32 Pages. Ages 4-7

ella

kenniscentrum
gender en etniciteit

Fatma Arikoglu

ella.farikoglu@amazone.be